

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ສະພາແຫ່ງຊາດ

ເລກທີ 08/ ສພຊ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 22 ຕຸລາ 2004

ກົດໝາຍ
ວ່າດ້ວຍການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ

ພາກທີ I
ບົດບັນຍັດທົ່ວໄປ

ມາດຕາ 1. ຈຸດປະສົງ

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ວາງອອກເພື່ອຮອງຮັບ ແລະ ຍົກສູງຖານະບົດບາດຂອງແມ່ຍິງ; ກຳນົດເນື້ອໃນພື້ນຖານ, ມາດຕະການຂອງການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງແມ່ຍິງ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງລັດ, ສັງຄົມ ແລະ ຄອບຄົວ ຕໍ່ແມ່ຍິງ ແນໃສ່ສິ່ງເສີມຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ, ຄຸນສົມບັດສິນທຳປະຕິວັດ, ຄວາມສະເໝີພາບ ຍິງ-ຊາຍ, ລົບລ້າງທຸກຮູບການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ, ສະກັດກັ້ນ ແລະ ຕ້ານການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ຕ້ານການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ, ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ເປັນກຳລັງແຮງໃນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ພັດທະນາປະເທດຊາດ.

ມາດຕາ 2. ບົດບາດຂອງແມ່ຍິງ

ແມ່ຍິງໄດ້ຮ່ວມກັບເພດຊາຍໃນການຕໍ່ສູ້ແລະ ເສຍສະຫລະໃນພາລະກິດຕໍ່ສູ້ເພື່ອຄວາມເປັນເອກະລາດແຫ່ງຊາດ.

ແມ່ຍິງມີບົດບາດໃນທຸກຂົງເຂດວຽກງານທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ການປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ, ການຕ່າງປະເທດ, ການອະນຸລັກຮັກສາ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍມູນເຊື້ອວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງຊາດ ແລະ ສິ່ງທີ່ເປັນເອກກະລັກຂອງແມ່ຍິງລາວ.

ແມ່ຍິງມີບົດບາດຮ່ວມກັບຄອບຄົວໃນການພັດທະນາ, ເບິ່ງແຍງ, ລ້ຽງດູ ແລະ ສຶກສາອົບຮົມສະມາຊິກຄອບຄົວໃຫ້ເປັນພົນລະເມືອງດີຂອງຊາດ.

ມາດຕາ 3. ນະໂຍບາຍຕໍ່ແມ່ຍິງ

ລັດມີນະໂຍບາຍພັດທະນາ, ສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າ, ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນ ຊອບທຳຂອງແມ່ຍິງ ດ້ວຍການສ້າງທຸກເງື່ອນໄຂໃຫ້ແມ່ຍິງມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ, ມີຄວາມຮູ້, ຄວາມ ສາມາດ, ຄຸນສົມບັດສິນທຳປະຕິວັດ, ມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ມີສິດເທົ່າທຽມກັບເພດຊາຍ ໂດຍ ບໍ່ຈຳແນກຖານະທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ ແລະ ຄອບຄົວ.

ສັງຄົມຕ້ອງເຂົ້າຮ່ວມໃນການປະຕິບັດນະໂຍບາຍຂອງລັດຕໍ່ແມ່ຍິງຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບ ກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 4. ອົງການຈັດຕັ້ງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ

ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນໜຶ່ງ ຊຶ່ງເປັນຕົວແທນແຫ່ງສິດ, ຜົນ ປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ເປັນບ່ອນເຕົ້າໂຮມຄວາມສາມັກຄີ ແລະ ບຸກລະ ດົມແມ່ຍິງໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນພາລະກິດປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສ້າງສາປະເທດຊາດ, ເສີມຂະຫຍາຍສິດເປັນ ເຈົ້າຂອງແມ່ຍິງລາວບັນດາເຜົ່າ, ປົກປັກຮັກສາສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນສະມາຊິກໃນອົງການຈັດຕັ້ງຂອງຕົນ.

ມາດຕາ 5. ການຮ່ວມມືສາກົນ

ລັດສົ່ງເສີມການພົວພັນຮ່ວມມືສາກົນ ໃນຂົງເຂດວຽກງານແມ່ຍິງໃຫ້ກວ້າງຂວາງໃນຫຼາຍ ດ້ານ ແລະ ດ້ວຍຫຼາຍຮູບການເຊັ່ນ: ການພັດທະນາ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ, ການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທຳສັນຍາສາກົນກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ, ການຮ່ວມມືໃນການສະກັດກັ້ນ ແລະ ຕ້ານການຄ້າ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ຕ້ານການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ, ການແລກປ່ຽນບົດຮຽນ, ການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ການຮ່ວມມືອື່ນໆ.

ພາກທີ II

ການພັດທະນາແມ່ຍິງ

ໝວດທີ 1

ຄວາມໝາຍ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຂອງການພັດທະນາແມ່ຍິງ

ມາດຕາ 6. ຄວາມໝາຍຂອງການພັດທະນາແມ່ຍິງ

ການພັດທະນາແມ່ຍິງ ແມ່ນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ເພື່ອ ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ, ມີຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ ແລະ ມີຄຸນສົມບັດສິນທຳປະຕິ ວັດ.

ມາດຕາ 7. ຄວາມສຳຄັນຂອງການພັດທະນາແມ່ຍິງ

ການພັດທະນາແມ່ຍິງ ແມ່ນຄວາມຈຳເປັນເພື່ອໃຫ້ແມ່ຍິງສາມາດເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງມີປະສິດທິພາບໃນທຸກຂົງເຂດວຽກງານທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ, ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ການປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະການຕ່າງປະເທດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ພາລະກິດປົກປັກຮັກສາ ແລະ ພັດທະນາປະເທດຊາດໄດ້ຮັບຜົນດີຂຶ້ນ.

ໝວດທີ 2

ເນື້ອໃນການພັດທະນາແມ່ຍິງ

ມາດຕາ 8. ເນື້ອໃນພື້ນຖານຂອງການພັດທະນາແມ່ຍິງ

ການພັດທະນາແມ່ຍິງ ມີເນື້ອໃນພື້ນຖານດັ່ງນີ້:

- ການພັດທະນາທາງດ້ານຮ່າງກາຍ;
- ການພັດທະນາທາງດ້ານແນວຄິດຈິດໃຈ;
- ການພັດທະນາທາງດ້ານການສຶກສາ;
- ການພັດທະນາທາງດ້ານວິຊາຊີບ ແລະ ສີມືແຮງງານ.

ການພັດທະນາຄອບຄົວກໍເປັນປັດໃຈໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາດ້ານຕ່າງໆທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້.

ມາດຕາ 9. ການພັດທະນາທາງດ້ານຮ່າງກາຍ

ການພັດທະນາແມ່ຍິງທາງດ້ານຮ່າງກາຍ ແມ່ນການເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງມີການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານຮ່າງກາຍຢ່າງສົມບູນ, ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ, ມັນສະໝອງດີ, ມີຄຸນນະພາບຊີວິດທີ່ດີ ແລະມີອາຍຸຍືນ.

ມາດຕາ 10. ການພັດທະນາທາງດ້ານແນວຄິດຈິດໃຈ

ການພັດທະນາແມ່ຍິງທາງດ້ານແນວຄິດຈິດໃຈ ແມ່ນການເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງມີສຸຂະພາບຈິດທີ່ດີ, ມີຈິດໃຈໜັກແໜ້ນເຂັ້ມແຂງ, ມີອຸດົມການ, ຄຸນສົມບັດສິນທຳປະຕິວັດ, ມີວັດທະນະທຳອັນດີງາມ, ມີກິລິຍາມາລະຍາດດີ, ມີຄວາມດຸໝັ່ນຂະຫຍັນພຽນ, ພ້ອມກັບສະມາຊິກຄອບຄົວຂອງຕົນ ສ້າງສັງຄົມ ແລະຄອບຄົວໃຫ້ຮັ່ງມີ, ຜາສຸກ ແລະກ້າວໜ້າ.

ມາດຕາ 11. ການພັດທະນາທາງດ້ານການສຶກສາ

ການພັດທະນາແມ່ຍິງທາງດ້ານການສຶກສາ ແມ່ນການສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ຮັບການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ໄດ້ຮັບການສຶກສາທາງດ້ານວິທະຍາສາດທຳມະຊາດ ແລະສັງຄົມນັບ

ມີນັບສູງຂຶ້ນ ແນໃສ່ຍົກລະດັບຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດໃຫ້ແມ່ຍິງຢ່າງຮອບດ້ານ ແລະສິ່ງເສີມຜູ້ທີ່ມີພອນສະຫວັນ.

ມາດຕາ 12. ການພັດທະນາທາງດ້ານວິຊາຊີບ ແລະ ສີມືແຮງງານ

ການພັດທະນາແມ່ຍິງທາງດ້ານວິຊາຊີບ ແລະ ສີມືແຮງງານ ແມ່ນການສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ, ມີສີມືແຮງງານ ແລະປະສົບການ, ມີວິໄນແຮງງານ ເພື່ອໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ມີວຽກເຮັດງານທຳໃນສັງຄົມເຊັ່ນດຽວກັນກັບເພດຊາຍ.

ພາກທີ III

ການປົກປ້ອງສິດ, ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ພັນທະຂອງແມ່ຍິງ

ໝວດທີ 1

ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ

ມາດຕາ 13. ສິດສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ

ສິດສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນຄວາມເທົ່າທຽມກັນໃນການພັດທະນາຕົນເອງ; ຍິງ ແລະ ຊາຍ ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ໂອກາດເທົ່າທຽມກັນທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ, ຄອບຄົວ, ການປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະ ການຕ່າງປະເທດຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 14. ສິດສະເໝີພາບທາງດ້ານການເມືອງ

ລັດຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງ ໄດ້ຮັບສິດທາງດ້ານການເມືອງເທົ່າທຽມກັບເພດຊາຍ ເຊັ່ນ: ສິດເລືອກຕັ້ງ ແລະ ສະໝັກຮັບເລືອກຕັ້ງ, ເຂົ້າຮ່ວມການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານ, ປົກສາທາລີ ແລະຕົກລົງ ບັນຫາສຳຄັນຂອງຊາດ, ໄດ້ຮັບການແຕ່ງຕັ້ງຢ່າງເໝາະສົມເຂົ້າໃນຕຳແໜ່ງຂັ້ນຕ່າງໆ ຂອງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງພັກ, ລັດ, ແນວລາວສ້າງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ.

ສັງຄົມ ແລະ ຄອບຄົວສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ປະຕິບັດສິດຕ່າງໆ ທີ່ກ່າວມາໃນວັກເທິງນີ້.

ມາດຕາ 15. ສິດສະເໝີພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດ

ລັດມີນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມໃຫ້ແມ່ຍິງມີສິດດຳເນີນການຜະລິດ, ທຸລະກິດ ແລະ ການບໍລິການ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ມີສິດໃນການເລືອກວິຊາຊີບ, ການມີວຽກເຮັດງານທຳ, ການໄດ້ຮັບຄ່າຕອບແທນ ແລະມີສິດໄດ້ຮັບນະໂຍບາຍຈາກການອອກແຮງງານ.

ແມ່ຍິງທີ່ມີຕຳແໜ່ງ, ໜ້າທີ່, ວຽກງານ, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບລະດັບດຽວກັນກັບເພດຊາຍມີສິດ ໄດ້ຮັບຄ່າຕອບແທນ ແລະນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ເທົ່າທຽມກັນ.

ສັງຄົມ ແລະ ຄອບຄົວສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຕ່າງໆ ທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ກ່າວມາເທິງນີ້.

ມາດຕາ 16. ສິດສະເໝີພາບທາງດ້ານວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ

ລັດສິ່ງເສີມ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ຮັບສິດເທົ່າທຽມກັບເພດຊາຍ ທາງດ້ານວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ ເຊັ່ນ: ສິດເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳຕ່າງໆ ທາງດ້ານວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ, ການເຄື່ອນໄຫວສື່ສານລະບົບວັນນະຄະດີ, ກິລາກາຍະກຳ, ການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ ແລະການຄົ້ນຄວ້າ, ປະດິດສ້າງທາງດ້ານວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ, ດ້ານວິທະຍາສາດ, ເຕັກນິກ, ເຕັກໂນໂລຢີ.

ສັງຄົມ ແລະ ຄອບຄົວສ້າງເງື່ອນໄຂ, ໃຫ້ໂອກາດແກ່ແມ່ຍິງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການເຄື່ອນໄຫວຕ່າງໆ ທາງດ້ານວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມທີ່ກ່າວມາເທິງນີ້.

ມາດຕາ 17. ສິດສະເໝີພາບທາງດ້ານຄອບຄົວ

ລັດ ແລະ ສັງຄົມສິ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງຄວາມສະເໝີພາບຍິງ - ຊາຍພາຍໃນຄອບຄົວ. ຍິງ ແລະ ຊາຍມີສິດເທົ່າທຽມກັນໃນທຸກດ້ານກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນຄອບຄົວ.

ແມ່ຍິງທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 18 ປີຂຶ້ນໄປ ມີເສລີພາບໃນການເລືອກຄູ່ຄອງ ເພື່ອສ້າງຄອບຄົວ.

ເມຍມີສິດເລືອກເອົານາມສະກຸນຂອງຜົວ ຫຼືຈະຮັກສານາມສະກຸນເດີມຂອງຕົນໄວ້ກໍໄດ້.

ເມຍມີສິດເທົ່າທຽມກັນກັບຜົວ ກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງ.

ຜົວເມຍ ມີສິດເທົ່າທຽມກັນໃນການປຶກສາຫາລື, ຕົກລົງ ແລະແກ້ໄຂບັນຫາພາຍໃນຄອບຄົວຢ່າງເປັນເອກະພາບໃນການເລືອກບ່ອນຢູ່, ການປະກອບອາຊີບ, ການມີລູກແລະອື່ນໆ; ຜົວເມຍຕ້ອງຮັກແພງ, ເຄົາລົບນັບຖື, ເບິ່ງແຍງ ຊ່ວຍເຫຼືອຊຶ່ງກັນ ແລະກັນ, ພ້ອມກັນ ລ້ຽງດູ, ສຶກສາອົບຮົມລູກ ແລະກໍ່ສ້າງກັນໃຫ້ກາຍເປັນຄອບຄົວວັດທະນະທຳ, ມີຄວາມສາມັກຄີປອງດອງກັນ, ມີຄວາມຜາສຸກ ແລະກ້າວໜ້າ.

ລູກສາວ ແລະລູກຊາຍມີສິດເທົ່າທຽມກັນໃນການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ແລະໄດ້ຮັບການສຶກສາຮຳຮຽນຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 18. ສິດໃນການຮ້ອງຂໍ, ຮ້ອງຟ້ອງ

ໃນກໍລະນີທີ່ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງຫາກໄດ້ຈຳກັດ, ຂັດຂວາງ ຫຼື ລະເມີດສິດສະເໝີພາບທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ ຫຼື ຄອບຄົວແລ້ວ ແມ່ຍິງມີສິດສະເໜີຄວາມເຫັນ, ຮ້ອງຂໍ, ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອພິຈາລະນາແກ້ໄຂຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ໝວດທີ 2

ສິດ, ຜົນປະໂຫຍດສະເພາະ ແລະ ພັນທະຂອງແມ່ຍິງ

ມາດຕາ 19. ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດໃນຂົງເຂດແຮງງານ

ແມ່ຍິງໄດ້ຮັບສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດໃນຂົງເຂດແຮງງານ ເປັນຕົ້ນ: ການຮັບປະກັນ ເງື່ອນໄຂ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນການອອກແຮງງານທີ່ປອດໄພ, ສະຫວັດດີການ, ຄ່າຕອບແທນ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 20. ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດໃນຄອບຄົວ

ແມ່ຍິງໄດ້ຮັບສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດໃນຄອບຄົວດັ່ງນີ້:

ໃນເວລາເມຍຖືພາ ຫຼື ລູກມີອາຍຸບໍ່ຮອດໜຶ່ງປີ ຜົວບໍ່ມີສິດຂໍຢ່າຮ້າງ ແຕ່ເມຍມີສິດຂໍຢ່າຮ້າງໄດ້.

ໃນກໍລະນີທີ່ມີການຢ່າຮ້າງ ເມຍມີບຸລິມະສິດໃນການສະເໜີເອົາລູກນ້ອຍມາຢູ່ນຳຕົນ.

ເມື່ອມີການຮ່ວມປະເວນີກັນ ຫຼື ມີລູກກ່ອນການແຕ່ງດອງ ຖ້າວ່າຊາຍຊູ້ຫາກບໍ່ເອົາຍິງຊູ້ ເປັນເມຍ ຍິງຊູ້ມີສິດຮຽກເອົາຄ່າເສຍຫາຍຈາກຊາຍຊູ້ ແລະ ມີສິດຮ້ອງຂໍເອົາຄ່າລ້ຽງດູລູກຈົນເຖິງກະ ສຽນອາຍຸ 18 ປີ.

ແມ່ມີສິດຕາງໜ້າລູກທີ່ຢູ່ໃນທ້ອງໃນການສືບທອດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງມູນມໍຣະດົກ ເມື່ອມີການ ແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກ.

ມາດຕາ 21. ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດໃນກົດໝາຍອາຍາ

ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງໃນກົດໝາຍອາຍາມີດັ່ງນີ້:

ແມ່ຍິງກະທຳຜິດໃນເວລາຖືພາ ຈະໄດ້ຮັບການຫຼຸດຜ່ອນໂທດ.

ແມ່ຍິງຖືພາ ຫຼື ມີລູກນ້ອຍອາຍຸບໍ່ທັນເຖິງແປດປີ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດໂທດຕັດອິດສະ ລະພາບແລ້ວ ຈະບໍ່ຖືກໂທດຈຳກັດທີ່ຢູ່ ຊຶ່ງເປັນໂທດເພີ່ມ.

ແມ່ຍິງກະທຳຜິດໃນເວລາຖືພາ ຈະບໍ່ຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບຕະຫຼອດຊີວິດ ຫຼື ປະ ຫານຊີວິດ.

ແມ່ຍິງທີ່ຖືກລົງໂທດປະຫານຊີວິດຈະຖືກໂຈະການປະຕິບັດໂທດດັ່ງກ່າວໄວ້ຊົ່ວຄາວ ຖ້າຜູ້ ກ່ຽວຫາກຖືພາ ຊຶ່ງລາຍລະອຽດຈະມີລະບຽບການສະເພາະຕ່າງຫາກ.

ມາດຕາ 22. ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານການຮັກສາສຸຂະພາບ

ລັດເອົາໃຈໃສ່ຮັກສາສຸຂະພາບຂອງແມ່ ແລະ ເດັກ. ຄອບຄົວມີພັນທະເບິ່ງແຍງແມ່ ແລະ ເດັກໃຫ້ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ ແລະ ສົມບູນດີ.

ແມ່ຍິງມີສິດໄດ້ຮັບການຮັກສາ, ກວດສຸຂະພາບ ແລະ ສັກຢາກັນພະຍາດ ຕາມລະບຽບການ ເປັນຕົ້ນແມ່ຍິງໃນໄວເດັກ, ໄວໜຸ່ມ ແລະ ໄວຈະເລີນພັນ ລວມທັງແມ່ຍິງຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ.

ໃນເວລາແມ່ຍິງອອກລູກນັ້ນ ຄວນໃຫ້ມີແພດ ຫຼື ໝໍຕໍາແຍເບິ່ງແຍງນໍາ ຕາມເງື່ອນໄຂຕົວ ຈິງ. ຫ້າມບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງບັງຄັບແມ່ຍິງຖືພາໃຫ້ໄປອອກລູກຢູ່ປ່າ, ບ່ອນເປົາປຽວ, ຫ້າມທໍາ ຮ້າຍແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ຍ້ອນຄວາມເຊື່ອຖືງ່າຍຂອງຕົນ ຫຼື ຍ້ອນສາເຫດອື່ນ.

ໃນເວລາເມຍອອກລູກ ຫຼື ເຈັບເປັນ ຜົວມີສິດຂໍລາພັກຕາມລະບຽບການ ເພື່ອເບິ່ງແຍງສຸຂະ ພາບຂອງເມຍ ແລະ ລູກ.

ນອກຈາກສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດສະເພາະທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ແລ້ວ ແມ່ຍິງຍັງມີ ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອື່ນໆອີກ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 23. ພັນທະຂອງແມ່ຍິງ

ໃນຖານະເປັນພັນລະເມືອງລາວ ແມ່ຍິງມີພັນທະພື້ນຖານ ດັ່ງນີ້:

1. ພັນທະເຄົາລົບລັດຖະທໍາມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ, ປະຕິບັດລະບຽບການອອກແຮງ ງານ, ລະບຽບການດໍາລົງຊີວິດຂອງສັງຄົມ ແລະ ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງ ບ້ານເມືອງ;
2. ພັນທະເສຍພາສີ ແລະ ສ່ວຍສາອາກອນຕາມລະບຽບກົດໝາຍ;
3. ພັນທະປົກປັກຮັກສາປະເທດຊາດ ແລະ ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ, ປະຕິບັດພັນທະ ການທະຫານຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ພ້ອມກັນນັ້ນແມ່ຍິງຍັງມີພັນທະຮ່ວມກັບຄອບຄົວ ແລະ ສັງຄົມ ໃນການປົກປັກຮັກສາຮີດ ຄອງປະເພນີ, ວັດທະນະທໍາອັນດີງາມທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຊາດ ແລະ ຂອງແມ່ຍິງລາວ.

ນອກຈາກພັນທະທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຂ້າງເທິງນີ້ແລ້ວ ແມ່ຍິງຍັງມີພັນທະອື່ນໆອີກ ຕາມທີ່ໄດ້ ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບກົດໝາຍ.

ພາກທີ IV

ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ

ຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ

ໝວດທີ 1

ການສະກັດກັ້ນ ແລະ ຕ້ານການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ

ມາດຕາ 24. ການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ

ການຄ້າແມ່ຍິງ ແມ່ນການຊອກຫາ, ການໃຫ້ບໍ່ອນລີ້ຊ່ອນ, ການນຳສົ່ງ ຫຼື ການຮັບເອົາແມ່ຍິງຢູ່ພາຍໃນ ຫຼື ຕ່າງປະເທດ ດ້ວຍການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ການຂົ່ມຂູ່, ການບັງຄັບ, ການຜູກມັດດ້ວຍໜີ້ສິນ ຫຼື ດ້ວຍຮູບການອື່ນໆ ເພື່ອຈຸດປະສົງຂູດຮີດແຮງງານ, ຄ້າໂສເພນີ, ເຜີຍແຜ່ສິ່ງລາມິກ, ສິ່ງທີ່ຂັດກັບວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງຊາດ, ຕັດອະໄວຍະວະຕ່າງໆ ຂອງຮ່າງກາຍ ຫຼື ຫາຜົນປະໂຫຍດອື່ນໆ ທີ່ຜິດກົດໝາຍ.

ການກະທຳຕ່າງໆ ທີ່ກ່າວມາເທິງນີ້ຕໍ່ເດັກອາຍຸບໍ່ເຖິງ 18 ປີ ກໍຖືວ່າເປັນການຄ້າເດັກນ້ອຍ ເຖິງວ່າຈະບໍ່ມີການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ການຂົ່ມຂູ່, ການບັງຄັບ ຫຼື ການຜູກມັດດ້ວຍໜີ້ສິນກໍຕາມ.

ບຸກຄົນໃດທີ່ໄດ້ໃຫ້ການຮ່ວມມືແກ່ຜູ້ກະທຳຜິດທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ ດ້ວຍວິທີການຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການໃຫ້ຄວາມຄິດເຫັນ, ຊັບສິນ, ພາຫະນະອຸປະກອນ, ການຊຸກເຊື່ອງຄົນ, ການຊຸກເຊື່ອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ມາຈາກການກະທຳຜິດ ຫຼື ການລົບລ້າງຮ່ອງຮອຍຂອງການກະທຳຜິດຈະຖືວ່າເປັນຜູ້ສົມຮູ້ຮ່ວມຄົດໃນການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ.

ການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ເປັນການກະທຳຜິດທາງອາຍາ.

ມາດຕາ 25. ສິດຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ

ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໝາຍເຖິງ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍໂດຍກົງຈາກການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ.

ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍມີສິດດັ່ງນີ້:

1. ຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫລືອຈາກບຸກຄົນທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງ;
2. ແຈ້ງຄວາມຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດ;
3. ໃຫ້ການ ແລະ ສະເໜີຫຼັກຖານຕ່າງໆ ທີ່ພົວພັນເຖິງຄະດີຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
4. ຮ້ອງຂໍຄ່າເສຍ ຫາຍ ແລະ ໄດ້ຮັບການຟື້ນຟູສະພາບຂອງຕົນ ເພື່ອປັບຕົວເຂົ້າສູ່ສັງຄົມ;
5. ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ, ເບິ່ງແຍງ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພຂອງຕົນ;
6. ຈະບໍ່ຖືກດຳເນີນຄະດີອາຍາ ແລະ ບໍ່ຖືກກັກຂັງໃນສະຖານການກະທຳຜິດກ່ຽວກັບການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍເຊັ່ນ: ການເປັນໂສເພນີ, ການເຂົ້າ-ອອກເມືອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍ;
7. ບໍ່ໃຫ້ຖ່າຍຮູບ, ບັນທຶກພາບ, ເຜີຍແຜ່ພາບທີ່ຈະພາໃຫ້ເສຍກຽດຊື່ສຽງ;
8. ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ເໝາະສົມທາງດ້ານສະຖານທີ່ພັກເຊົາ, ອາຫານ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ, ການບໍລິການທາງດ້ານການແພດ, ການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ, ການກັບຄືນພູມລຳເນົາ ແລະ ອື່ນໆ;
9. ໄດ້ຮັບສິດອື່ນໆ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 26. ພັນທະຂອງສັງຄົມ

ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ຫາກໄດ້ຮູ້ ຫຼື ພົບເຫັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ຫຼື ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະເດັກນ້ອຍ ຕ້ອງແຈ້ງຄວາມຕໍ່ອົງການປົກຄອງບ້ານ, ຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ ຫຼື ຕໍ່ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ກໍຕ້ອງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ.

ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງຂອງພັກ, ລັດ, ແນວລາວສ້າງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ແລະຄອບຄົວ ຕ້ອງໂຄສະນາສຶກສາອົບຮົມໃຫ້ທົ່ວສັງຄົມຮູ້ເຖິງການກະທຳຕ່າງໆ ທີ່ເປັນການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະເດັກນ້ອຍ ແລະ ຜົນຮ້າຍ ຂອງການກະທຳດັ່ງກ່າວ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຕົກເປັນເຫຍື່ອ ແລະເປັນເຈົ້າການໃນການສະກັດກັ້ນ ແລະຕ້ານການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະເດັກນ້ອຍ.

ເພື່ອສະກັດກັ້ນ ແລະຕ້ານການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ລັດຖະບານສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການຕ້ານການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະເດັກນ້ອຍ.

ມາດຕາ 27. ການດຳເນີນຄະດີຕໍ່ຜູ້ກະທຳຜິດ

ເມື່ອໄດ້ຮັບແຈ້ງຄວາມກ່ຽວກັບການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍແລ້ວ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ ຕ້ອງດຳເນີນຄະດີຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາ ເປັນຕົ້ນຕ້ອງດຳເນີນການສືບສວນ-ສອບສວນໂດຍດ່ວນ, ຮີບຮ້ອນເອົາຄຳໃຫ້ການຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ຜູ້ມາແຈ້ງຄວາມ ລວມທັງພະຍານພ້ອມທັງຮັກສາຄວາມລັບ ແລະ ຄວາມປອດໄພໃຫ້ພວກກ່ຽວ. ຖ້າຫາກມີຫຼັກຖານ ພຽງພໍກໍປະກອບສຳນວນຄະດີລົງໃຫ້ໄອຍະການປະຊາຊົນ ເພື່ອສັ່ງຟ້ອງຂຶ້ນສານພິຈາລະນາຕັດສິນ ລົງໂທດຜູ້ກະທຳຜິດ ແລະໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ລວມທັງຄ່າປົວແປງຈິດໃຈ ແລະຄ່າປ່ວຍການຕ່າງໆ.

ມາດຕາ 28. ການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ

ໃນເວລາດຳເນີນຄະດີນັ້ນ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດຕ້ອງປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຊັ່ນ: ແພດ, ນັກສັງຄົມສົງເຄາະ ແລະພາກສ່ວນອື່ນໆ ເພື່ອໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອອັນຈຳເປັນ ແລະຮີບດ່ວນ, ໃຫ້ການບໍລິການທາງດ້ານການແພດ, ໃຫ້ຄຳປຶກສາ ແລະນຳສົ່ງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໄປສະຖານທີ່ພັກເຊົາທີ່ປອດໄພ.

ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນເດັກນັ້ນ ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດກ່ຽວກັບການຟື້ນຟູທາງດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະຈິດໃຈ, ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການສະເພາະຂອງເດັກ, ໃຫ້ເດັກໄດ້ຮັບຜູ້ປົກປ້ອງ, ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອເດັກກັບຄືນສູ່ຄອບຄົວ ແລະສັງຄົມ.

ສຳລັບຄົນລາວທີ່ເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຢູ່ຕ່າງປະເທດ ສະຖານທູດ ຫຼື ກົງສູນລາວປະຈຳປະເທດນັ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອອັນຈຳເປັນ ແລະ ຮີບດ່ວນແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ເປັນຕົ້ນຄວາມປອດ

ໄພ ແລະສະຫວັດດີການ ພ້ອມທັງປະສານກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງປະເທດນັ້ນ ເພື່ອດຳເນີນຄະດີຕໍ່ ຜູ້ກະທຳຜິດ, ຈາກນັ້ນກໍໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍກັບຄືນປະເທດ.

ສຳລັບຄົນຕ່າງປະເທດທີ່ເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຢູ່ ສປປ ລາວ ນອກຈາກຈະປະຕິບັດຕາມວັກ ທີ່ສາມເທິງນີ້ແລ້ວ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງລາວຕ້ອງພົວພັນກັບສະຖານທູດ ຫຼື ກົງສູນປະເທດຂອງຜູ້ຖືກ ເຄາະຮ້າຍ ປະຈຳ ສປປລາວ ໂດຍຜ່ານກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍກັບ ຄືນປະເທດ.

ໝວດທີ 2

ການຕ້ານການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ

ມາດຕາ 29. ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ

ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ ແມ່ນການກະທຳ ຫຼືການ ເມີນເສີຍ ຂອງບຸກຄົນໃດບຸກຄົນໜຶ່ງໃນຄອບຄົວ ຊຶ່ງສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ຮ່າງກາຍ, ຈິດໃຈ ຫຼືຊັບສິນ ຂອງແມ່ຍິງ ຫຼື ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 30. ຜົນກະທົບຕໍ່ຮ່າງກາຍ

ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຮ່າງກາຍ ແມ່ນການກະທຳຂອງບຸກຄົນໃດບຸກຄົນ ໜຶ່ງໃນຄອບຄົວ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງ ຫຼື ເດັກນ້ອຍຢູ່ໃນຄອບຄົວເສຍຊີວິດ, ເສຍອົງຄະ ຫຼື ໄດ້ຮັບ ບາດເຈັບ ຊຶ່ງສະແດງອອກໃນການທຸບຕີ, ທໍລະມານ, ການກັກຂັງ, ການຜູກມັດ, ການຂົ່ມຂືນທຳ ຊຳເລົາ ຫຼື ການກະທຳທີ່ຫຍາບຊ້າ.

ມາດຕາ 31. ຜົນກະທົບຕໍ່ຈິດໃຈ

ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຈິດໃຈ ແມ່ນການກະທຳຂອງ ບຸກຄົນໃດບຸກຄົນ ໜຶ່ງໃນຄອບຄົວ ຊຶ່ງສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ຈິດໃຈຂອງແມ່ຍິງ ຫຼື ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ ເຊັ່ນ: ການທຳມິດສະຈານ, ການບັງຄັບ, ການປ້ອຍດ່າ, ການໃສ່ຮ້າຍ, ການເຍາະເຍີ້ຍສຽດສີ, ການກົດ ກັນບໍ່ໃຫ້ເຄື່ອນໄຫວວຽກງານຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນວຽກງານສັງຄົມ.

ມາດຕາ 32. ຜົນກະທົບຕໍ່ຊັບສິນ

ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຊັບສິນ ແມ່ນການກະທຳຂອງບຸກຄົນໃດບຸກຄົນໜຶ່ງ ໃນຄອບຄົວໂດຍເຈດຕະນາ ຊຶ່ງສ້າງຄວາມເສຍຫາຍແກ່ຊັບສິນຂອງຄອບຄົວ ແລະສະແດງອອກ ໃນການກະທຳຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການເອົາຊັບສິນຂອງຄອບຄົວໄປນຳໃຊ້ສ່ວນຕົວທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດ

ໝາຍ; ການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະລ້ຽງດູຄອບຄົວ; ການເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງບໍ່ໄດ້ຮັບສິດສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ; ການທຳລາຍເຮືອນຊານ, ຊັບສິນຕ່າງໆຂອງຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 33. ສິດຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ

ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ ມີສິດຮ້ອງຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສະມາຊິກຂອງຄອບຄົວ, ຜູ້ຢູ່ໃກ້ຄຽງ, ຍາດພີ່ນ້ອງ ຫຼື ແຈ້ງຄວາມຕໍ່ອົງການປົກຄອງບ້ານເພື່ອສຶກສາອົບຮົມຜູ້ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃຫ້ຢຸດເຊົາ ແລະປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳທີ່ບໍ່ດີ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຖືກຕ້ອງປອງດອງ ແລະມີຄວາມຜາສຸກພາຍໃນຄອບຄົວ.

ໃນກໍລະນີທີ່ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຫາກເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງ ຊຶ່ງເປັນການກະທຳຜິດທາງອາຍານັ້ນ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍມີສິດແຈ້ງຄວາມຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດ ເພື່ອແກ້ໄຂຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 34. ການໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ການປົກປ້ອງຜູ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ

ສະມາຊິກຄອບຄົວທີ່ໄດ້ພົບເຫັນເຫດການ ຫຼື ຮູ້ກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະເດັກນ້ອຍທີ່ຕົກຢູ່ໃນໄພອັນຕະລາຍແກ່ຊີວິດ ຫຼື ຮ່າງກາຍ, ຖືກແຕະຕ້ອງເຖິງຈິດໃຈ ຫຼືໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຊັບສິນ ບຸກຄົນນັ້ນຕ້ອງໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຕາມລັກສະນະ, ລະດັບຂອງຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນຮີບດ່ວນດ້ວຍການເຂົ້າໄປທ້າມ, ກົດກັນການໃຊ້ ຄວາມຮຸນແຮງ, ໄກ່ເກ່ຍ, ສຶກສາອົບຮົມຄູ່ກໍລະນີດ້ວຍຕົນເອງ ຫຼື ຮ້ອງຂໍໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງເຂົ້າມາຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງທັນການ.

ຜູ້ທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງ, ບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ພົບເຫັນເຫດການ ຫຼື ຖືກຮ້ອງຂໍໃຫ້ຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ຕົກຢູ່ໃນໄພອັນຕະລາຍແກ່ຊີວິດ, ຮ່າງກາຍ, ຖືກແຕະຕ້ອງເຖິງຈິດໃຈ ຫຼືໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຊັບສິນນັ້ນ ຕ້ອງຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຕາມວິທີການທີ່ໄດ້ກ່າວມາໃນວັກເທິງນີ້.

ໃນກໍລະນີທີ່ມີການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫາກເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງ ຊຶ່ງສະແດງອອກດ້ວຍການທຳຮ້າຍຮ່າງກາຍ, ການຈູດເຜົາ, ການທຳລາຍມ້າງເພເຮືອນຊານ, ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ແລະອື່ນໆ ຕ້ອງໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອໂດຍດ່ວນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນວັກທີ 1 ແລະ 2 ມາດຕາ 28 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈຈະໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 35. ການແກ້ໄຂຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ

ເມື່ອມີການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທີ່ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງເກີດຂຶ້ນ ໃນຄອບຄົວການແກ້ໄຂຕ້ອງເລີ່ມຈາກສະມາຊິກຄອບຄົວ, ຍາດພີ່ນ້ອງໃກ້ຄຽງ, ບຸກຄົນໃກ້ຄຽງ, ໜ່ວຍງານໃຫ້ຄຳປຶກສາ,

ໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນບ້ານເປັນຜູ້ໄກ່ເກ່ຍສຶກສາອົບຮົມ ບົນພື້ນຖານຄວາມສາມັກຄີປອງດອງ ແລະ ຄວາມຜາສຸກຂອງຄອບຄົວ.

ໃນກໍລະນີທີ່ໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນບ້ານຫາກບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ຫຼື ມີການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງແລ້ວ ໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນບ້ານ, ໜ່ວຍງານໃຫ້ຄໍາປຶກສາ, ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຜູ້ກ່ຽວ ມີສິດໄປແຈ້ງຄວາມຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ.

ມາດຕາ 36. ການດໍາເນີນຄະດີຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດ

ເມື່ອໄດ້ຮັບແຈ້ງຄວາມຈາກໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນບ້ານ, ໜ່ວຍງານໃຫ້ຄໍາປຶກສາ, ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຜູ້ກ່ຽວແລ້ວ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕໍາຫຼວດຕ້ອງດໍາເນີນການແກ້ໄຂບົນພື້ນຖານຄວາມສາມັກຄີປອງດອງ ແລະ ຄວາມຜາສຸກຂອງຄອບຄົວ. ຖ້າຄວາມຮຸນແຮງຫາກບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງກໍໃຫ້ພະຍາຍາມໄກ່ເກ່ຍ, ສຶກສາອົບຮົມຄູ່ກໍລະນີໃຫ້ຄືນດີ ແລະ ໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ຫຼື ມີຄວາມຮຸນແຮງທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ດໍາເນີນຄະດີ ແລະ ນໍາໃຊ້ມາດຕະການຕ່າງໆ ຕາມທີ່ກໍານົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ໃນການດໍາເນີນຄະດີນັ້ນ ຖ້າຫາກມີຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນວ່າເປັນການກະທໍາຜິດທາງອາຍາແລ້ວ ໃຫ້ປະກອບສໍານວນຄະດີສົ່ງໃຫ້ໄອຍະການປະຊາຊົນ ເພື່ອພິຈາລະນາສົ່ງຟ້ອງຂຶ້ນສານຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 37. ການສະກັດກັ້ນການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ

ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ ຊຶ່ງເປັນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ເປັນໄພອັນຕະລາຍຕໍ່ສັງຄົມ, ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄອບຄົວ, ພາໃຫ້ຄອບຄົວຂາດຄວາມອົບອຸ່ນ, ແຕກແຍກ, ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍບໍ່ສາມາດຢູ່ນໍາຄອບຄົວໄດ້ ແລະ ຕົກເປັນເຫຍື່ອຂອງການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ຢາເສບຕິດ, ໂສເພນີ.

ເພື່ອສະກັດກັ້ນການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວນັ້ນ ອົງການປົກຄອງ, ແນວລາວສ້າງຊາດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນທຸກຂັ້ນ ລວມທັງອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ໂຄສະນາສຶກສາອົບຮົມ ເພື່ອໃຫ້ຄອບຄົວມີຄວາມຖືກຕ້ອງປອງດອງ, ປະຕິບັດສິດສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ສະຖາບັນຄອບຄົວມີຄວາມໝັ້ນທົ່ງ, ມີຄວາມຜາສຸກ ແລະ ກ້າວໜ້າ.

ມາດຕາ 38. ສິດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນການໄດ້ຮັບຄໍາປຶກສາ

ເພື່ອຮັບປະກັນການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທໍາຂອງຕົນ, ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍມີສິດໄດ້ຮັບຄໍາປຶກສາ, ຄໍາແນະນໍາທາງດ້ານກົດໝາຍ, ດ້ານແນວຄິດຈິດໃຈ, ດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ດ້ານອື່ນໆ ຈາກການຈັດຕັ້ງໃຫ້ຄໍາປຶກສາ.

ສຳລັບສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງການຈັດຕັ້ງໃຫ້ຄຳບົກສານນັ້ນຈະກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບການສະເພາະ.

ພາກທີ V

ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ

ມາດຕາ 39. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງລັດ

ລັດວາງນະໂຍບາຍ, ລະບຽບກົດໝາຍ, ກົນໄກ ແລະ ມາດຕະການຕ່າງໆຢ່າງເປັນລະບົບ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ, ປົກປ້ອງສິດ, ຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ ລວມທັງການສະກັດກັ້ນ, ຕ້ານ ການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ການຕ້ານການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ ແລ້ວມອບໃຫ້ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ລັດສະໜອງງົບປະມານຕາມຄວາມເໝາະສົມ ເພື່ອຮັບໃຊ້ການເຄື່ອນໄຫວຂອງອົງການທີ່ ເຮັດໜ້າທີ່ປັນເທົາທຸກແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ.

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງມີປະສິດທິຜົນດີຂຶ້ນນັ້ນ ລັດມີນະໂຍບາຍ ໃຫ້ສ້າງຕັ້ງກອງທຶນພັດທະນາແມ່ຍິງຂຶ້ນ.

ມາດຕາ 40. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງສັງຄົມ

ແນວລາວສ້າງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ມີຄວາມຮັບ ຜິດຊອບໃນການສຶກສາອົບຮົມ, ສ້າງເງື່ອນໄຂ, ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງສິດ, ຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍເຂົ້າຮ່ວມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະ ໂຍບາຍ, ລະບຽບກົດໝາຍ, ກົນໄກ ແລະ ມາດຕະການຕ່າງໆຂອງລັດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນມາດຕາ 39 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 41. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຄອບຄົວ

ຄອບຄົວຊຸກຍູ້, ສົ່ງເສີມ ແລະ ໃຫ້ໂອກາດແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ໃນການພັດທະນາຕົນເອງ ຢ່າງຮອບດ້ານ, ໄດ້ຮັບຄວາມສະເໝີພາບ, ສິດ, ຜົນປະໂຫຍດດ້ານຕ່າງໆ. ນອກຈາກນີ້ ຄອບຄົວຍັງມີ ພັນທະໃນການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ລວມທັງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ໃນຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 42. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງແມ່ຍິງ

ແມ່ຍິງຕ້ອງເປັນເຈົ້າການໃນການພັດທະນາຕົນເອງທາງດ້ານຮ່າງກາຍ, ຈິດໃຈ, ການສຶກ ສາ, ວິຊາຊີບ ແລະ ສື່ມື້ແຮງງານ, ຍົກລະດັບທາງດ້ານການເມືອງ, ແນວຄິດ, ເສດຖະກິດ, ວັດ ທະນະທຳ-ສັງຄົມ, ປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະ ການຕ່າງປະເທດ. ນອກຈາກນີ້

ແມ່ຍິງຍັງຕ້ອງເປັນເຈົ້າການໃນການປົກປ້ອງສິດ, ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຕົນ, ມີສະຕິລະ ວັງຕົວບໍ່ໃຫ້ຕົກເປັນເຫຍື່ອຂອງການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ສະກັດກັ້ນ, ຕ້ານການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ລວມທັງຕ້ານການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ.

ພາກທີ VI

ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາການພັດທະນາ ແລະ ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ

ມາດຕາ 43. ອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ

ລັດຖະບານຄຸ້ມຄອງຢ່າງເປັນເອກະພາບ ແລະ ກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກ່ຽວກັບການ ພັດທະນາ ແລະ ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ.

ລັດຖະບານມອບໃຫ້ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ຂະແໜງສາທາລະນະສຸກ, ສຶກ ສາ, ຖະແຫລງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ, ແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ປ້ອງກັນຄວາມ ສະຫງົບ, ການຕ່າງປະເທດ, ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ພ້ອມກັບສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ແນວລາວ ສ້າງຊາດ, ສະຫະພັນກຳມະບານລາວ, ຄະນະຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ອົງການໄອຍະ ການປະຊາຊົນ ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ແລະ ການປົກປ້ອງ ແມ່ຍິງ.

ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ແລະ ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແມ່ນສະຫະ ພັນແມ່ຍິງລາວເປັນໃຈກາງໃນການປະສານງານລະຫວ່າງພາກສ່ວນຕ່າງໆ ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ.

ໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເປັນ ລັດຖະບານຈະສ້າງຄະນະກຳມະການສະເພາະກິດ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມ ຄອງ ແລະ ກວດກາການພັດທະນາ ແລະ ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງຂຶ້ນກໍໄດ້.

ມາດຕາ 44. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ

ອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 43 ຂອງກົດໝາຍ ສະບັບນີ້ ມີໜ້າທີ່ວາງລະບຽບການ, ມາດຕະການ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດ ກາກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ແລະ ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງຕາມຂອບເຂດ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຕົນ.

ມາດຕາ 45. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ

ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ແລະ ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ສູນກາງ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຕົ້ນຕໍດັ່ງນີ້:

1. ຄົ້ນຄວ້າ, ສ້າງຮ່າງນະໂຍບາຍ, ແຜນການ, ໂຄງການ, ລະບຽບກົດໝາຍ ທີ່ພົວພັນ ເຖິງການ ພັດທະນາ ແລະ ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ເພື່ອສະເໜີຕໍ່ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງພິຈາ ລະນາຕົກລົງ;

2. ໂຄສະນາ, ສຶກສາອົບຮົມແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງພັກ, ກົດໝາຍຂອງລັດກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ແລະ ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ;
3. ຈັດຕັ້ງການໃຫ້ຄຳປຶກສາກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ;
4. ຊີ້ນຳ, ຕິດຕາມ, ກວດກາ ແລະ ຊຸກຍູ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແນວທາງ, ກົດໝາຍ, ແຜນການ, ແຜນງານ, ໂຄງການຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ, ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍຕາມຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ;
5. ແນະນຳ ຫຼື ສະເໜີໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງແກ້ໄຂການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ໃຫ້ຄຳຕອບພາຍໃນກຳນົດ ສາມສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນທີ່ໄດ້ຮັບຄຳສະເໜີເປັນຕົ້ນໄປ. ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ຫລື ແກ້ໄຂບໍ່ເໝາະສົມນັ້ນ ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວມີສິດສະເໜີຕໍ່ອົງການຂັ້ນເທິງຖັດນັ້ນ ພິຈາລະນາແກ້ໄຂ. ຖ້າວ່າການກະທຳນັ້ນເປັນການກະທຳຜິດທີ່ຮ້າຍແຮງກໍມີສິດສະເໜີໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫລວດດຳເນີນຄະດີຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ ຕາມກົດໝາຍ;
6. ປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ;
7. ສະຫຼຸບຕີລາຄາ ແລະ ລາຍງານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແນວທາງນະໂຍບາຍ, ລະບຽບກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາແລະປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ໂດຍປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
8. ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ອື່ນໆ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 46. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງສະຫະພັນແມ່ຍິງຂັ້ນຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ

ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາການພັດທະນາ ແລະ ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ສະຫະພັນແມ່ຍິງຂັ້ນຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ດັ່ງນີ້:

1. ຄົ້ນຄວ້າ, ໂຄສະນາ, ເຜີຍແຜ່, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ, ລະບຽບກົດໝາຍ, ແຜນການ, ໂຄງການ, ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ແລະ ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ;
2. ໃຫ້ຄຳປຶກສາກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ;
3. ຊີ້ນຳ ແລະ ກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍ, ວຽກງານຕ່າງໆກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ແລະ ການປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ທີ່ນອນຢູ່ໃນຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ;
4. ແນະນຳ ຫຼື ສະເໜີໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງແກ້ໄຂການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ໃຫ້ຄຳຕອບພາຍໃນກຳນົດ ສາມສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນທີ່ໄດ້ຮັບຄຳສະເໜີເປັນຕົ້ນໄປ. ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ຫລື ແກ້ໄຂບໍ່ເໝາະສົມນັ້ນ ສະຫະພັນແມ່ຍິງຂັ້ນຂະແໜງການ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ມີສິດສະເໜີຕໍ່ອົງການຂັ້ນເທິງຖັດນັ້ນພິຈາລະນາແກ້ໄຂ. ຖ້າວ່າ

- ການກະທຳນັ້ນເປັນການກະທຳຜິດທີ່ຮ້າຍແຮງ ກໍມີສິດສະເໜີໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫລວດ ດຳເນີນຄະດີຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ ຕາມກົດໝາຍ;
5. ປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະກວດກາກ່ຽວກັບການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການພັດທະນາ ແລະປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກ ນ້ອຍ;
  6. ສະຫຼຸບຕີລາຄາ ແລະລາຍງານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແນວທາງນະໂຍບາຍ, ລະບຽບກົດ ໝາຍ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາແລະປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ໂດຍປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
  7. ປະຕິບັດສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ອື່ນໆ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບກົດໝາຍ.

ພາກທີ VII

ນະໂຍບາຍຕໍ່ຜູ້ມີຜົນງານ ແລະ ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ

ມາດຕາ 47. ນະໂຍບາຍຕໍ່ຜູ້ມີຜົນງານ

ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ມີຜົນງານດີເດັ່ນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ເຂົ້າຮ່ວມ, ຄຸ້ມຄອງ, ກວດກາ ການພັດທະນາ, ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກ ນ້ອຍ, ຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ສະກັດກັ້ນ, ຕ້ານການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ຫຼື ການໃຊ້ ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ ລວມທັງການໃຫ້ຄຳປຶກສາ ຈະໄດ້ຮັບການຍ້ອງຍໍ ແລະ ນະໂຍບາຍ ຕ່າງໆຕາມລະບຽບການ.

ມາດຕາ 48. ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ

ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ໄດ້ລະເມີດກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຈະຖືກປະຕິບັດມາດຕະການຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ມາດຕະການສຶກສາອົບຮົມ ຫຼື ມາດຕະການທາງອາຍາ ຕາມແຕ່ກໍລະນີເບົາ ຫຼື ໜັກລວມທັງການ ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທາງແພ່ງ.

ມາດຕາ 49. ມາດຕະການທາງອາຍາຕໍ່ການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ

ບຸກຄົນໃດຫາກໄດ້ກະທຳຜິດໃນສະຖານການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະເດັກນ້ອຍ ຈະຖືກລົງໂທດຕັດ ອິດສະລະພາບແຕ່ ຫ້າປີ ຫາ ສິບຫ້າປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ ແຕ່ 10.000.000 ກີບ ຫາ 100.000.000 ກີບ ແລະ ຈະຖືກຮັບຊັບຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ມາດຕາ 32 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ.

ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ກະທຳຜິດມີການຈັດຕັ້ງເປັນກຸ່ມ, ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເປັນເດັກ, ຜູ້ຖືກເຄາະ ຮ້າຍ ມີຈຳນວນແຕ່ສອງຄົນຂຶ້ນໄປ, ເປັນຍາດໃກ້ຊິດຂອງຜູ້ກະທຳຜິດ, ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໄດ້ຮັບບາດເຈັບ

ສາທັດ, ເສຍອົງຄະ ຫລືເສຍຈິດ ຜູ້ກະທຳຜິດໃນສະຖານການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະເດັກນ້ອຍຈະຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບ ແຕ່ສິບຫ້າປີ ຫາ ຊາວປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝແຕ່ 100.000.000 ກີບ ຫາ 500.000.000. ກີບ ແລະ ຈະຖືກຮັບຊັບຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 32 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ.

ໃນກໍລະນີທີ່ການກະທຳຜິດ ຫາກໄດ້ເຮັດໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍພິການຕະຫຼອດຊີວິດ, ຕິດໂລກເອດ ຫຼື ເສຍຊີວິດ ຜູ້ກະທຳຜິດໃນສະຖານການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍຈະຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບຕະຫຼອດຊີວິດ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ ແຕ່ 500.000.000 ກີບຫາ 1.000.000.000 ກີບ ແລະ ຈະຖືກຮັບຊັບຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ມາດຕາ 32 ຂອງກົດໝາຍ ອາຍາ ຫຼື ປະທານຊີວິດ.

ການກະກຽມໃຫ້ແກ່ການກະທຳຜິດ, ຄວາມພະຍາຍາມກໍ່ການກະທຳຜິດ ກໍຈະຖືກລົງໂທດ.

ບຸກຄົນໃດຫາກໄດ້ສົມຮູ້ຮ່ວມຄິດໃນການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນວັກທີ 3 ມາດຕາ 24 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຈະຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບແຕ່ ສີ່ປີ ຫາສິບປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ ແຕ່ 5.000.000 ກີບ ຫາ 50.000.000 ກີບ ແລະຈະຖືກຮັບຊັບຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 32 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ.

ມາດຕາ 50. ມາດຕະການຕໍ່ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ

ບຸກຄົນໃດຫາກໄດ້ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນຄອບຄົວ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 30, 31, 32 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຈະຖືກສຶກສາອົບຮົມ ແລະ ກ່າວເຕືອນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ ຫາກເປັນການກະທຳຜິດທາງອາຍາຜູ້ກະທຳຜິດ ຈະຖືກລົງໂທດຕາມກົດໝາຍອາຍາ.

ມາດຕາ 51. ມາດຕະການທາງອາຍາຕໍ່ຜູ້ທີ່ບໍ່ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ

ບຸກຄົນໃດຫາກບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າແມ່ຍິງ ແລະເດັກນ້ອຍ ຫຼື ຈາກການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງ ທັງໆທີ່ຕົນມີຄວາມສາມາດຊ່ວຍເຫຼືອໄດ້ ຈະຖືກລົງໂທດຕາມມາດຕາ 86 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ.

ມາດຕາ 52. ມາດຕະການທາງແພ່ງ

ນອກຈາກໂທດທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ມາດຕາ 49, 50 ແລະ 51 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ແລ້ວ ຜູ້ກະທຳຜິດຍັງຈະໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ຄ່າປົ່ນປົວ, ຄ່າປົວແປງຈິດໃຈ, ຄ່າປ່ວຍການ, ຄ່າເດີນທາງ, ຄ່າກິນຢູ່ພັກເຊົາ ແລະ ຄ່າເສຍຫາຍອື່ນໆ.

ພາກທີ VIII
ບົດບັນຍັດສຸດທ້າຍ

ມາດຕາ 53. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ມອບໃຫ້ລັດຖະບານແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ແລະສູນກາງ ສະຫະພັນແມ່ຍິງ ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 54. ຜົນສັກສິດ

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ມີຜົນສັກສິດພາຍຫຼັງເກົາສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນປະທານປະເທດ ແຫ່ງສາ ທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ອອກລັດຖະດຳລັດປະກາດໃຊ້ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຂໍ້ກຳນົດ, ບົດບັນຍັດໃດ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍສະບັບນີ້ລ້ວນແຕ່ຖືກຍົກເລີກ.

ປະທານສະພາແຫ່ງຊາດ